УКРАЇНА
ВИЩА РАДА ПРАВОСУДДЯ
ЧЛЕН ПЕРШОЇ ДИСЦИПЛІНАРНОЇ ПАЛАТИ
ШАПРАН ВІКТОР ВАЛЕНТИНОВИЧ
УХВАЛА

9 грудня 2019 р. **Київ** 8123/0/15-19

Член Першої Дисциплінарної палати Вищої ради правосуддя Шапран Віктор Валентинович, здійснивши попередню перевірку дисциплінарної скарги Лисенка Миколи Миколайовича стосовно судді Городищенського районного суду Черкаської області Синиці Людмили Павлівни,

встановив:

до Вищої ради правосуддя 19 березня 2018 року надійшла дисциплінарна скарга Лисенка М.М. (вх. № Л-1987/3/7-18) на дії судді Городищенського районного суду Черкаської області Синиці Л.П. під час здійснення правосуддя.

У скарзі Лисенко М.М. зазначила, що суддею Городищенського районного суду Черкаської області Синицею Л.П. під час розгляду справи № 691/1654/17 допущено дії, які, на думку скаржника, свідчать про умисне безпідставне затягування суддею строків розгляду справи, зволікання з виготовленням вмотивованого судового рішення, у якому суддею не було зазначено мотивів його прийняття, що є порушенням засад рівності учасників процесу перед законом і судом, та допущення суддею поведінки, що порочить звання судді та підриває авторитет правосуддя, порушення прав людини і основоположних свобод, а також зазначає про визнання судді винним у вчиненні корупційного правопорушення або правопорушення, пов'язаного з корупцією, у випадках встановлених законом.

У зв'язку із викладеним просить притягнути суддю Синицю Л.П. до дисциплінарної відповідальності.

Відповідно до протоколу автоматизованого розподілу матеріалу від 19 березня 2018 року вказану дисциплінарну скаргу передано члену Вищої ради правосуддя Нежурі В.А. для попередньої перевірки.

У зв'язку із закінченням повноважень члена Вищої ради правосуддя Нежури В.А. на підставі рішення Вищої ради правосуддя від 14 травня 2019 року № 1329/0/15-19 зазначену скаргу перерозподілено члену Вищої ради правосуддя Шапрану В.В. для розгляду.

Статтею 43 Закону України «Про Вищу раду правосуддя» визначений порядок попередньої перевірки дисциплінарної скарги та встановлено, що член Дисциплінарної палати, визначений для попередньої перевірки відповідної дисциплінарної скарги (доповідач), зокрема, вивчає дисциплінарну скаргу і перевіряє її відповідність вимогам закону.

Відповідно до положень частини другої статті 107 Закону України «Про судоустрій і статус суддів», скарга (заява) щодо поведінки судді, яка може мати наслідком дисциплінарну відповідальність судді, подається у письмовій формі та повинна містити такі відомості: прізвище, ім'я, по батькові (найменування) заявника, його місце проживання (перебування) або місцезнаходження, поштовий індекс, номери засобів зв'язку; прізвище, ім'я, по батькові та посада судді (суддів), на дії

якого (яких) скаржиться заявник; конкретні відомості про наявність у поведінці судді ознак дисциплінарного правопорушення, що відповідно до частини першої статті 106 цього Закону може бути підставою дисциплінарної відповідальності судді; посилання на фактичні дані (свідчення, докази), що підтверджують зазначені заявником відомості.

За результатами вивчення та перевірки дисциплінарної скарги встановлено, що до слідчого судді Городищенського районного суду Черкаської області Синиці Л.П. надійшла скарга на бездіяльність слідчого Городищенського ВП Смілянського ВП ГУ НП в Черкаській області щодо невнесення відомостей про кримінальне правопорушення до Єдиного реєстру досудових розслідувань (справа № 691/1654/17).

Відповідно до пункту 1 частини першої статті 303 КПК України, заявником, на досудовому провадженні можуть бути оскарженні рішення, дії чи бездіяльність слідчого або прокурора, яка полягає у невнесенні відомостей про кримінальне правопорушення до Єдиного реєстру досудових розслідувань після отримання заяви чи повідомлення про кримінальне правопорушення, а також у нездійснені інших процесуальних дій, які він зобов'язаний вчинити у визначений цим Кодексом строк.

Ухвалою слідчого судді від 27 грудня 2017 року скаргу Лисенка М.М. прийнято до розгляду та призначено судове засідання на 29 грудня 2017 року, явка скаржника була визнана обов'язковою.

У судове засідання, призначене на 29 грудня 2017 року, з'явилися скаржник та капітан поліції Курінний А.В., які надали суду свої пояснення та додаткові документи.

Ухвалою слідчого судді від 12 лютого 2018 року у задоволені скарги відмовлено.

Судове рішення обґрунтовано тим, що 21 грудня 2017 року в Городищенському ВП Смілянського ВП ГУНП України прийнято заяву , про вчинене кримінальне правопорушення або таке, що готується, про невиконання сільською радою своїх обов'язків з приводу ремонту доріг, що зареєстровано в журналі ЄО за № 2916, здійснено перевірку викладених обставин, а саме: відібрано пояснення, та за відсутності будь-яких ознак кримінального та адміністративного правопорушення, при наявності ознак цивільно-правових відносин заявнику рекомендовано звернутися до суду, про що 21 грудня 2017 року складено відповідний висновок за результатами проведеної перевірки № 1563. 17 січня 2018 року заявника повідомлено про те, що за відсутності ознак адміністративного та/чи кримінального правопорушення рішення прийнято у відповідності до Закону України «Про звернення громадян», та інформовано, що з матеріалами перевірки заявник має змогу ознайомитися в Городищенському ВП Смілянського ВП ГУНП в Черкаській області, та згідно статей 17, 18 Закону України «Про звернення громадян» скарга на прийняте рішення може бути подана до органу або посадовій особі вищого рівня протягом одного року з моменту його прийняття, але не пізніше одного місяця з часу ознайомлення громадянина з прийнятим рішенням.

У відповідності до пункту 1.2 Розділу ІІ Положення «Про порядок ведення Єдиного реєстру досудових розслідувань», якщо у заяві чи повідомленні відсутні об'єктивні дані, які свідчать про ознаки злочину, то заява не може вважатись такою, що має бути обов'язково внесена до Єдиного реєстру досудових розслідувань та розглядається в порядку Закону України «Про звернення громадян», та визначено у

статті 20 даного Закону, що звернення розглядаються і вирішуються не більше одного місяця від дня їх надходження, а ті, які не потребують додаткового вивчення, - невідкладно, але не пізніше п'ятнадцяти днів від дня їх отримання.

Зі змісту ухвали слідчого судді від 12 лютого 2018 року вбачається, що на час розгляду скарги в суді, наявний висновок ДОП Городищенського ВП Смілянського ВП ГУНП в Черкаській області капітана поліції Ткаченко Р.В., результати якого погоджені, затверджені, та передбачають інший порядок оскарження. Під час судового розгляду скарги, не встановлено, що висновок за результатами проведеної перевірки № 1563 від 21 грудня 2017 року, оскаржено.

У дисциплінарній скарзі Лисенко М.М. вказує, що суддею Синицею Л.П. не зазначено у судовому рішенні мотивів її прийняття.

Відповідно до підпункту «б» пункту 1 частини першої статті 106 Закону України «Про судоустрій і статус суддів» суддю може бути притягнуто до дисциплінарної відповідальності з підстав не зазначення в судовому рішенні мотивів прийняття або відхилення аргументів сторін щодо суті спору.

Право на вмотивованість судового рішення є складовою права на справедливий суд, гарантованого статтею 6 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод (далі – Конвенція). Як неодноразово вказував Європейський суд з прав людини, право на вмотивованість судового рішення сягає своїм корінням більш загального принципу, втіленого у Конвенції, який захищає особу від сваволі; рішення національного суду повинно містити мотиви, які достатні для того, щоб відповісти на істотні аспекти доводів сторони (рішення у справі «Руїз Торія проти Іспанії», параграфи 29–30). Втім, це право не вимагає детальної відповіді на кожен аргумент, використаний стороною.

Згідно з пунктом 30 Рішення Європейського Суду з прав людини у справі «Hirvisaari v. Finland» від 27 вересня 2001 року, рішення судів повинні достатнім чином містити мотиви, на яких вони базуються для того, щоб засвідчити, що сторони були заслухані, та для того, щоб забезпечити нагляд громадськості за здійсненням правосуддя.

Однак, згідно із пунктом 29 Рішення Європейського Суду з прав людини у справі «Ruiz Torija v. Spain» від 9 грудня 1994 року, статтю 6 Конвенції не можна розуміти як таку, що вимагає пояснень детальної відповіді на кожний аргумент сторін. Відповідно, питання, чи дотримався суд свого обов'язку обґрунтовувати рішення може розглядатися лише в світлі обставин кожної справи.

Відповідно до частини другої статті 19 Конституції України, органи державної влади та органи місцевого самоврядування, їх посадові особи зобов'язані діяти лише на підставі, в межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією та законами України.

Із змісту ухвал суду про відмову у задоволенні скарги на бездіяльність слідчого щодо невнесення відомостей про кримінальне правопорушення до Єдиного реєстру досудових розслідувань (справа № 691/1654/17) вбачається, що судом наведено мотиви ухвалення такого процесуального акту із урахуванням об'єктивно з'ясованих обставин, які підтверджено доказами, дослідженими під час судового розгляду та оцінених судом за внутрішнім переконанням, а тому твердження автора скарги не можуть бути взяті до уваги, оскільки Вища рада правосуддя діє в межах повноважень, визначених статтею 131 Конституції України та статтею 3 Закону України «Про Вищу раду правосуддя», і не наділена повноваженнями оцінювати

законність судових рішень та перевіряти його правовий зміст. Виключне право перевірки законності і обґрунтованості судових рішень має відповідний суд згідно з процесуальним законодавством.

Тож, твердження автора скарги стосується переоцінки мотивів, якими керувалася суддя Городищенського районного суду Черкаської області Синиця Л.П. під час постановлення ухвали слідчого судді.

Вища рада правосуддя та її органи не наділені повноваженнями встановлювати або оцінювати обставини справи, вирішувати питання про достовірність або недостовірність того чи іншого доказу, а також оцінювати законність судового рішення та перевіряти його правовий зміст. Виключне право перевірки законності і обґрунтованості судових рішень має відповідний суд згідно з процесуальним законодавством.

Дискреційні повноваження суду визнаються Європейським судом з прав людини, який в своїх рішеннях (зокрема справа «Довженко проти України») зазначає про необхідність визначення законності, обсягу, способів і меж застосування свободи оцінювання представниками судових органів, виходячи із відповідності таких повноважень суду принципу верховенства права. Це забезпечується, зокрема, відповідним обґрунтуванням обраного рішення в процесуальному документі суду тощо.

Орган, що здійснює дисциплінарне провадження стосовно судді, не уповноважений перевіряти законність судового рішення, при цьому зобов'язаний перевірити дії судді під час ухвалення такого рішення у частині свавілля, недбалості чи інших порушень, які тягнуть за собою відповідальність судді, визначену законом.

З огляду на викладене твердження Лисенка М.М., викладені ним у дисциплінарній скарзі, не містять конкретних відомостей про ознаки дисциплінарного проступку судді, передбаченого статтею 106 Закону України «Про судоустрій і статус суддів» (який зокрема слід кваліфікувати, як невмотивованість судового рішення, незаконної відмови в доступі до правосуддя), посилань на фактичні дані (свідчення, докази), що підтверджують дисциплінарний проступок судді.

Крім того, як зазначено у дисциплінарній скарзі, суддя Синиця Л.П. не вжила відповідних заходів щодо розгляду справи протягом строку, встановленого законом.

Відповідно до частини другої статті 306 Кримінального процесуального кодексу України (далі – КПК України) скарги на рішення, дії чи бездіяльність під час досудового розслідування розглядаються не пізніше сімдесяти двох годин з моменту надходження відповідної скарги, крім скарг на рішення про закриття кримінального провадження, які розглядаються не пізніше п'яти днів з моменту надходження скарги.

Згідно з постановою Верховного Суду України від 1 лютого 2017 року у справі № 6-1957цс16 визначено, що розумність тривалості судового розгляду має визначатися з огляду на обставини справи та наступні критерії: складність справи, поведінка заявника та компетентних органів, а також важливість предмета позову для заявника у справі (рішення Європейського суду з прав людини у справі «Фрідлендер проти Франції»).

Європейський суд з прав людини у своїй практиці виходить із того, що розумність тривалості судового провадження необхідно оцінювати у світлі обставин конкретної справи та враховуючи критерії, вироблені судом. Такими критеріями є:

1) складність справи, тобто обставини і факти, що ґрунтуються на праві (законі) і тягнуть певні юридичні наслідки; 2) поведінка заявника; 3) поведінка державних органів; 4) перевантаження судової системи; 5) значущість для заявника питання, яке знаходиться на розгляді суду, або особливе становище сторони у процесі.

За результатами моніторингу сайту Судової влади України вбачається, що протягом 2018 року до суду надійшло 2155 справ, із них розглянуто 1974 справи. Відсоток розгляду справ становить 105. Середня кількість розглянутих справ на одного суддю складає 494 справи. Фактична кількість суддів складає 4.

Як вбачається із Єдиного державного реєстру судових рішень, у період часу з 27 грудня 2017 року по 12 лютого 2018 року (з дати прийняття скарги до розгляду по дату ухвалення судового рішення) суддею Синицею Л.П. ухвалено 156 процесуальних актів, що свідчить про її надмірне навантаження.

Разом із тим, повний текст ухвали слідчого судді від 12 лютого 2018 року надіслано судом до із Єдиного державного реєстру судових рішень 14 лютого 2018 року, зареєстровано наступного дня, а оприлюднено 19 лютого 2018 року.

Відповідно до вимог статті 376 Кримінального процесуального кодексу України судове рішення проголошується прилюдно негайно після виходу суду з нарадчої кімнати. Головуючий у судовому засіданні роз'яснює зміст рішення, порядок і строк його оскарження. Якщо складання судового рішення у формі ухвали (постанови) вимагає значного часу, суд має право обмежитися складанням і оголошенням його резолютивної частини, яку підписують всі судді. Повний текст ухвали (постанови) повинен бути складений не пізніше п'яти діб з дня оголошення резолютивної частини і оголошений учасникам судового провадження. Про час оголошення повного тексту ухвали (постанови) має бути зазначено у раніше складеній її резолютивній частині.

Згідно з пунктом 2 частини першої статті 106 Закону України «Про судоустрій і статус суддів» суддю може бути притягнуто до дисциплінарної відповідальності в порядку дисциплінарного провадження внаслідок невжиття суддею заходів щодо розгляду справи протягом строку, встановленого законом, зволікання з виготовленням вмотивованого судового рішення, несвоєчасного надання суддею копії судового рішення для її внесення до ЄДРСР.

Наведені вище статистичні показники свідчать про великий обсяг справ, що надходили до провадження суду, та значне навантаження судді Синиці Л.П., а тому зазначені вище обставини свідчать про те, що невжиття суддею заходів щодо розгляду справи протягом строку, встановленого законом, зволікання з виготовленням судового рішення зумовлено об'єктивними причинами, зокрема, надмірним судовим навантаженням судді.

Враховуючи вище викладене, вказані Лисенком М.М. у дисциплінарній скарзі твердження щодо невжиття суддею заходів щодо розгляду справи протягом строку, встановленого законом, зволікання з виготовленням судового рішення не містять конкретних відомостей про ознаки дисциплінарного проступку судді, передбаченого статтею 106 Закону України «Про судоустрій і статус суддів», посилань на фактичні дані (свідчення, докази), що підтверджують дисциплінарний проступок судді, і фактично зводяться до незгоди із судовим рішенням.

Решта посилань щодо вчинення суддею дисциплінарних проступків не підтверджена відповідними фактичними даними, а тому суперечить вимогам статті 107 Закону України «Про судоустрій і статус суддів».

Відповідно до пункту 3 частини другої статті 107 Закону України «Про судоустрій і статус суддів» дисциплінарна скарга повинна містити конкретні відомості про наявність у поведінці судді ознак дисциплінарного проступку, який відповідно до частин першої статті 106 цього Закону може бути підставою дисциплінарної відповідальності судді.

Згідно з пунктами 2, 3 частини першої статті 44 Закону України «Про Вищу раду правосуддя» дисциплінарна скарга залишається без розгляду та повертається скаржнику, якщо вона не містить посилання на фактичні дані (свідчення, докази) щодо дисциплінарного проступку судді, конкретних відомостей про ознаки дисциплінарного проступку судді.

Зважаючи на вказане зазначену дисциплінарну скаргу слід залишити без розгляду та повернути скаржнику.

Керуючись статтями 43, 44 Закону України «Про Вищу раду правосуддя», член Першої Дисциплінарної палати Вищої ради правосуддя,

ухвалив:

дисциплінарну скаргу Лисенка Миколи Миколайовича стосовно судді Городищенського районного суду Черкаської області Синиці Людмили Павлівни залишити без розгляду та повернути скаржнику.

Ухвала оскарженню не підлягає.

Член Першої Дисциплінарної
палати Вищої ради правосуддя **В.В. Шапран**